

Полтавський державний медичний університет
БІБЛІОТЕКА

Серія віртуальних бюлетенів “Гідні визнання”. Випуск 30.

«Лікар. Учений. Новатор.»

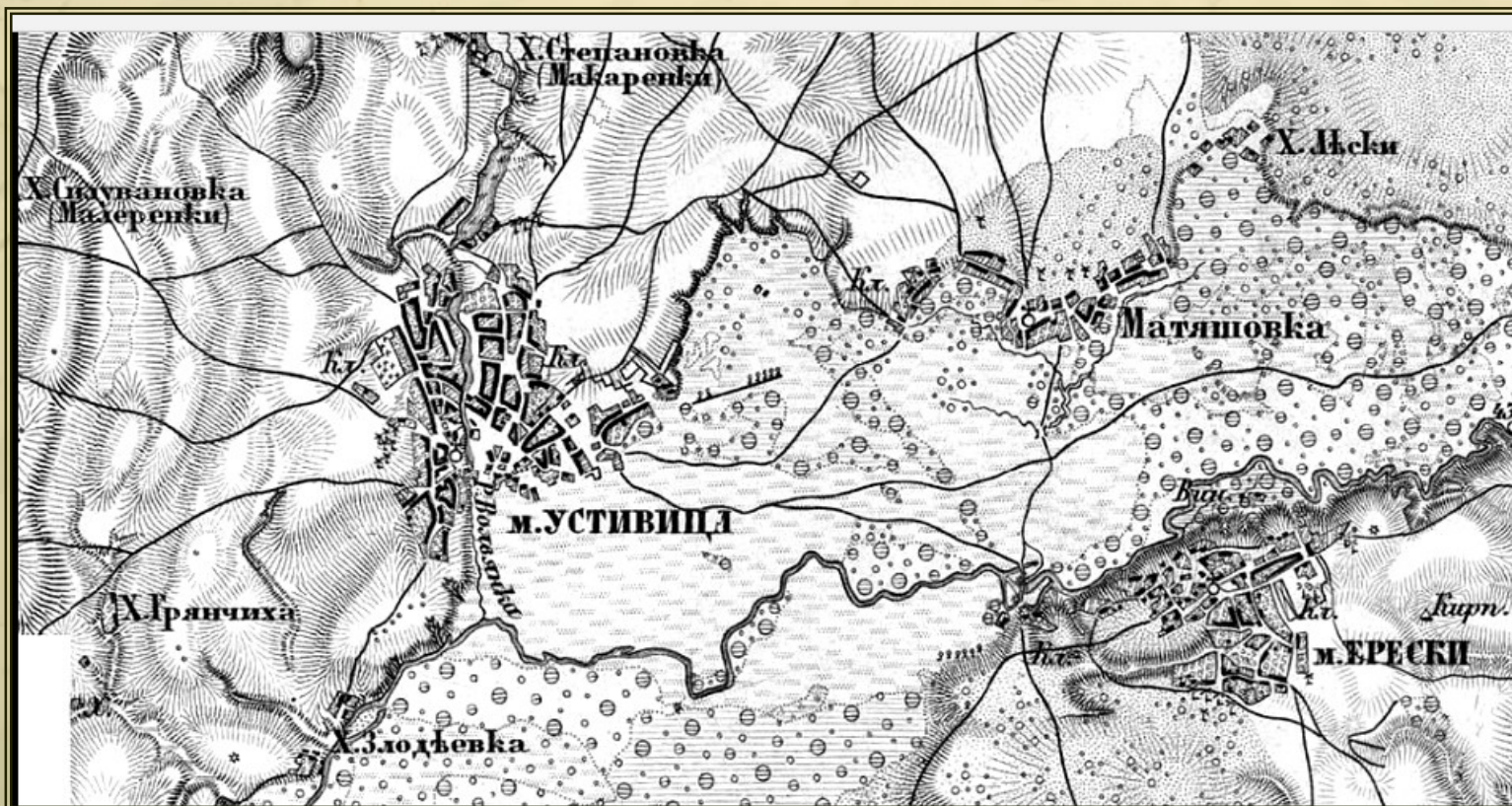
**Овксентій
Трохимович
Богаєвський**

***до 175-річчя
від дня народження***

***видатного лікаря-новатора, вченого,
громадського діяча з Полтавщини***

**Автор: Резутіна Т.
Редактор: Безноса С.**

Овксентій Богаєвський народився 25 грудня 1848 року в селі Устивиця Миргородського повіту на Полтавщині в бідній селянській родині.

**Містечко
Устивиця
на мапі
1857 року**

***Батько – Трохим Богаєвський був грамотною людиною. Він важко працював на землі, аби усі четверо його синів-красенів здобули освіту. У місцевого священника діти навчилися грамоті.
Двоє стали лікарями***

***Богаєвський О.Т.
разом з братами
(крайній зліва)***

***Овксентій спочатку
закінчив у Миргороді
трикласне училище,
потім повітове,
а згодом Полтавську
класичну гімназію***

У 1869 році Овксентій вступив на медичний факультет Київського університету. Там, під впливом творів Т. Шевченка, І. Котляревського та інших національно-патріотично налаштованих студентів обирає за мету вірне служіння народові

На О. Богаєвського очікувала блискуча кар'єра. Зі всього курсу лише він один отримав дозвіл на проходження курсів удосконалення при Санкт-Петербурзькій медико-хірургічній академії

Через рік О. Богаєвський отримав посаду дільничного лікаря в с. Комишня, що під Миргородом. Дільниця молодого лікаря, як жартували друзі, «дорівнювала доброму німецькому герцогству»

Бричку Овксентія в той самий день могли бачити в селах, які знаходились одне від одного на відстані 20-30 км

На цій посаді Богаєвський встигав:

- боротися з інфекціями,**
- організовувати бараки для хворих,**
- лікувати, виконувати оперативні втручання,**
- збирати та обробляти статистичний матеріал,**
- аналізувати динаміку поширення того чи іншого захворювання,**
- накопичувати інформацію про історію медицини в повіті, земстві**

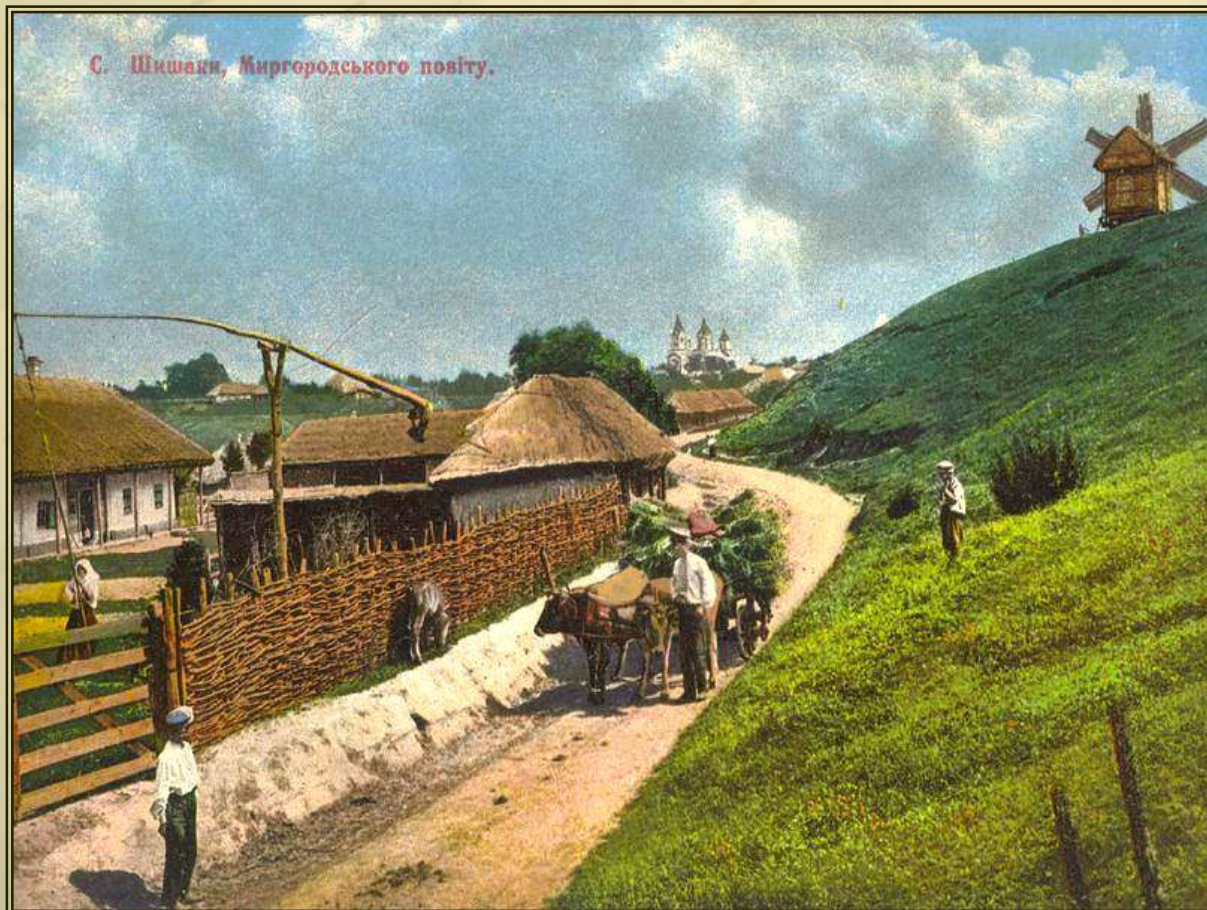
Чітка громадянська позиція лікаря, вимоги до санітарного стану робочих місць та побуту селян, мало кому подобалися. Його звинувачували у приналежності до таємних гуртків, наглядали за пересуванням, підслуховували розмови

Конфлікт із керівною верхівкою призвів до того, що, відпрацювавши термін, обов'язковий для випускників, через три роки він покинув рідну Миргородщину і на деякий час переїжджає на Чернігівщину

Через певний час знову повернувся до рідної Полтавщини.

Працював у Шишаках

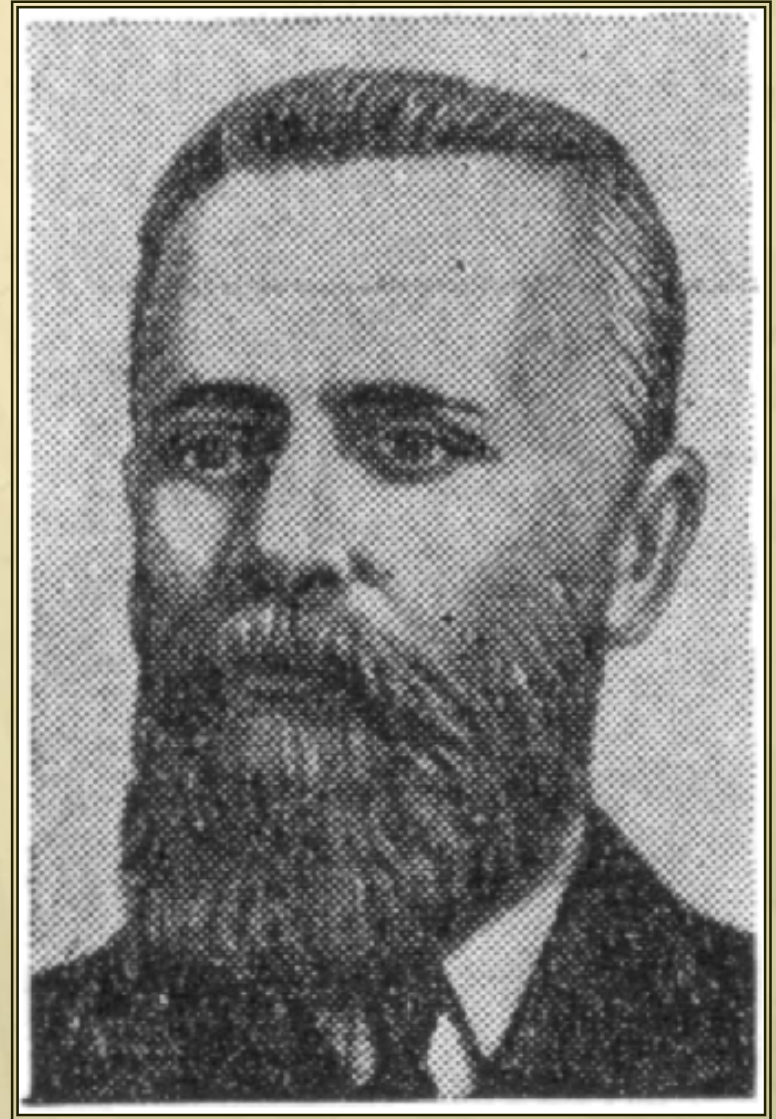

*У 1882 році на
губернському земському
з'їзді Овксентія
Трохимовича було
обрано керівником секції
дільничної медицини, яка
об'єднувала 10 лікарів
Полтавщини*

*Друкувався в журналах
«Здоровье»,
«Земство», уклав
«Нарис діяльності
Шишацької земської
лікарні» за 5 років*

Овксентій Богаєвський постійно прагнув привернути увагу можновладців до гострих проблем медицини: вказував на дійсні причини поширення туберкульозу, холери, тифу, скарлатини, дифтерії, інших захворювань, зокрема венеричних.

Тоді, у зв'язку з бурхливим розвитком промисловості на півдні країни, на Катеринославщині (Криворіжжя, Юзівка, Маріуполь), полтавська земля стала центром міграційних шляхів тисяч безземельних утікачів, які часто хворіли. Потрібні були ліки, дезінфекційні засоби, бараки, відповідний догляд за хворими, харчування. Вимоги Богаєвського поступово втілилися в життя

► За високий рівень знань, працездатність, самовідданість губернське земство запропонувало 35-річному Овсентію Богаєвському посаду старшого лікаря Кременчуцької міської лікарні

► За ustalеною традицією, старший лікар повинен був особисто очолювати хірургічну службу. Богаєвський дні і ночі проводив в операційній. Поглиблював знання з топографічної анатомії, оперативної хірургії, удосконалював техніку хірургічних втручань

► Це не був великий і добре обладнаний заклад. Але для Овсентія – це простір для новаторства, перспектива для розширення закладу, будівництва нових корпусів

О. Богаєвський розширив лікарню, придбав нове обладнання, змінив порядок роботи хірургічного відділення. Впровадив нововведення щодо виконання самих операцій, запобігання гнійних ускладнень, знеболювання

Заслуговує на увагу «трактирна система продовольства», яка одночасно вирішила кілька проблем щодо поліпшення харчування хворих

Кременчуцька міська лікарня в 1883 році мала 8 корів, свій сад, город. В одному з приміщень обладнали пансіонат для заможних громадян

Особлива турбота Овксентія Трохимовича – персонал лікарні. Для подружніх пар будувалось житло, працівники мали низку пільг, одержували надбавки до зарплати. Безплатно видавався лікарняний одяг

При лікарні було відкрито бібліотеку з книжками та періодикою, де для хворих організовували різноманітні заходи

**Кременчуцькі лікарі.
Фото поч. ХХ**

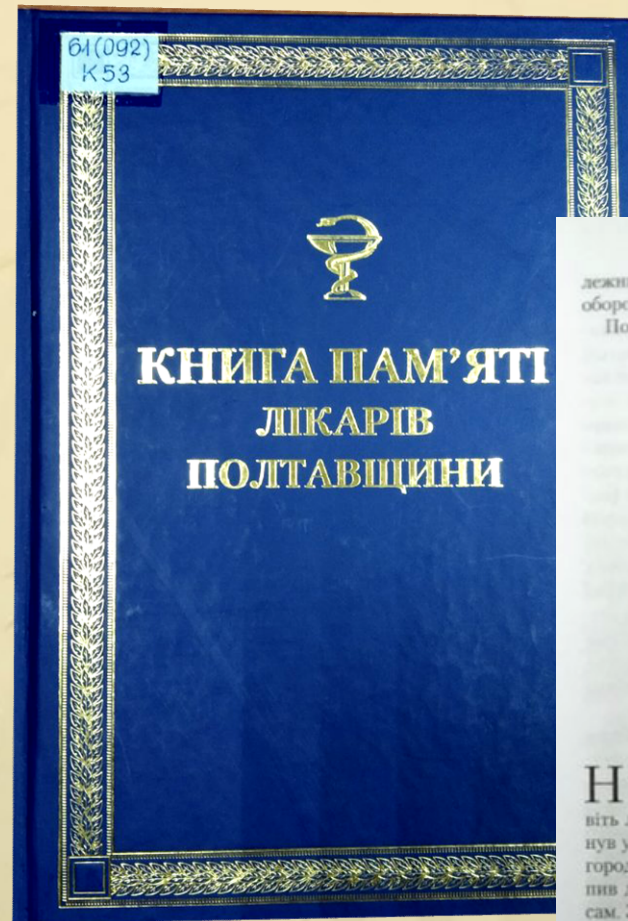
***Згодом про цю провінційну лікарню знала майже вся Європа.
Сюди в повному складі приїздять делегати київського з'їзду лікарів,
учасники Пироговських з'їздів***

***Вони хотіли не лише
побачити лікаря та оновлену
завдяки його старанням
лікарню, а й вивчити багатий
передовий досвід, здобутий
у лікувально-профілактичній
роботі, організації хірургічної
справи, а особливо
у виконанні оперативних
втручань на оці, завдяки чому
Кременчук став провідним
офтальмологічним центром***

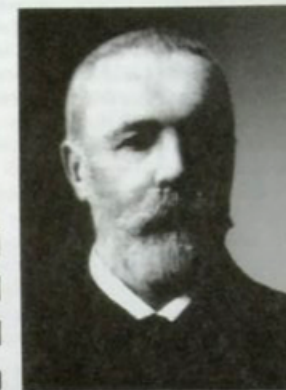
О. Богаєвський не тільки приймав гостей, а й сам бував за кордоном, знав декілька європейських мов.

Він вивчав організацію медико-санітарної служби в Берліні, Парижі, Відні, брав участь у з'їздах, конференціях, що проводилися в найкращих клініках світу. Обирався членом кількох міжнародних лікарських об'єднань, був делегатом майже всіх Пироговських з'їздів

дежним чином також була організована медична служба цивільної оборони, її показники визнані одними з кращих у республіці. Помер у 1977 році, похований у місті Полтава.

**БОГАЄВСЬКИЙ
Овксентій
Трохимович
1848 – 1930**

Народився 1848 року в селі Устивиця Миргородського повіту в сім'ї кріпака. Родина жила надзвичайно бідно – не мали навіть діжка. Місцевий священик, що вчив хлопчика грамоти звернув увагу на його здібності й умовив батька віддати сина до Миргородського трикласного училища. У 1862 році Богаєвський вступив до Полтавської класичної гімназії. Гроші на життя заробляв сам. Закінчивши гімназію в 1869 році зі срібною медаллю, вступив на медичний факультет Київського університету. Під час навчання брав участь у гуртках революційного спрямування.

Закінчивши курси удосконалення при Санкт-Петербурзькій медико-хірургічній академії, з 23 квітня 1875 року почав працювати в селі Комишня дільничним лікарем. Овксентій Трохимович швидко здобув авторитет серед сільських мешканців. За цей час опрацював велику кількість статистичного матеріалу, що стосувався епідемії дифтерії. В 1882 році на губерньському земському з'їзді його обрали керівником секції дільничної медицини. Овксен-

Окрема сторінка життя Овксентія Богаєвського – організація в Кременчуці при лікарні чотирирічної жіночої акушерсько-фельдшерської школи на 160 осіб, яка готувала так званих повитух та фельдшериць для всієї губернії

Уже з першого класу учениці залучалися до практичної роботи в лабораторіях, лікарських відділеннях, палатах для хворих

Випуск Кременчуцької жіночої акушерсько-фельдшерської школи. 1916 р.

У 1913 році 65-річний Овксентій Трохимович став консультантом своєї та єврейської міської лікарні

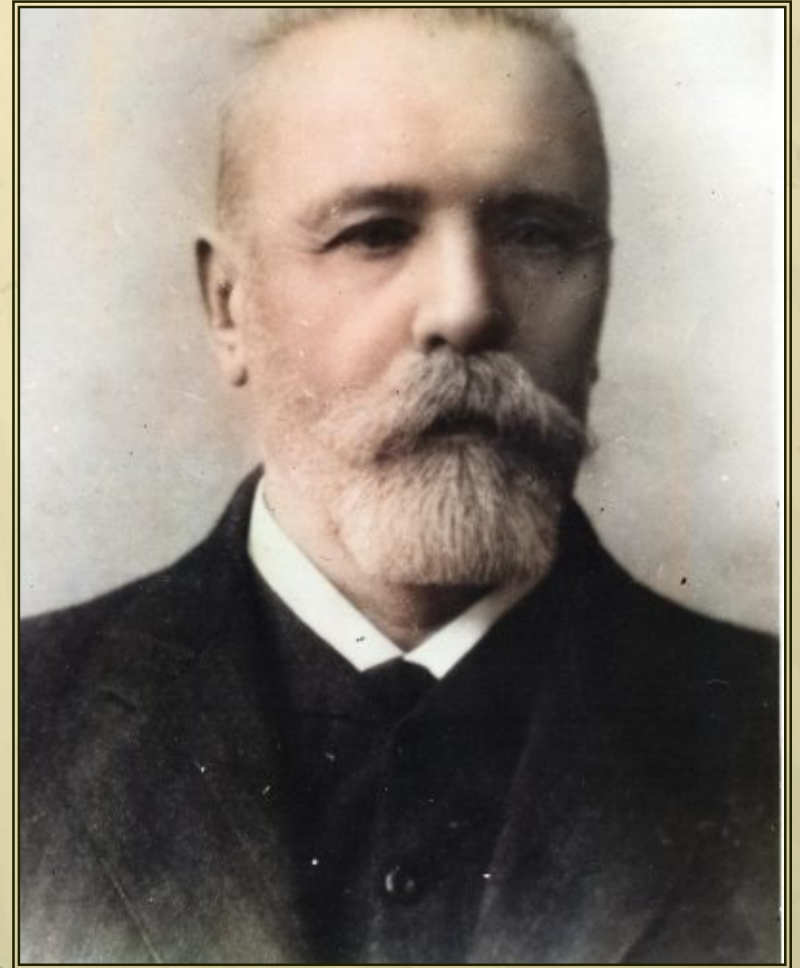

До 5 грудня 1930 року – дня своєї смерті не поривав зв'язок із медициною, лікарями, хворими

О. Богаєвський у Кременчуці 1925 р.

*На жаль, не збереглася могила цього видатного лікаря.
Дехто в Кременчуці, Полтаві та Києві хотів стерти світлу пам'ять
у серцях людей про Овксентія Трохимовича Богаєвського.
У тридцяті роки ця спроба не вдалася*

*Та вже у 80-ті роки комусь знову
знадобилося звинувачувати відомого
лікаря і вченого у приналежності
до якихось гуртків, товариств.
Йому приписували висловлювання
націоналістичного характеру.
У тодішніх керівних органах КПРС
Кременчука, Полтави й Києва
не забарились із санкціями. Ось чому
в окремих виданнях діяльність
О.Т. Богаєвського висвітлена неповно*

Використані джерела:

1. *Книга пам'яті лікарів Полтавщини / Професійна спілка працівників охорони здоров'я України. – Полтава : Дивосвіт, 2013. – С. 29-31*
2. *Москаленко Я. В. Краєзнавчі пошуки. Комишнянський аспект (з найдавніших часів до кінця ХХ століття): На допомогу вчителям історії та учням загальноосвітніх шкіл [Електронний ресурс] / Москаленко Я. В. – Миргород, 2010. – 59 с. – Режим доступу : http://slavia.do.am/Litopys/statti/kniga_2010.pdf*
3. *Овксентий Богаевский: “Благодарю фельдшеров и сестер милосердия” (укр.) [Електронний ресурс] // Медична газета «Здоров'я України» . – 2003. – №74. – липень. – Режим доступу : <https://health-ua.com/article/19054-ovksentij-bogaevskij-laquoblagodaryu-feldsherov-i-sester-miloserdiyaraquo-u>*
4. *Славна історія Комишні: торговий центр, ветеринарний інститут, цукерки, консерви та знамениті люди [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://ipoltavets.com/uk/eternal-slavna-istoriya-komyshni-torgovyj-czentr-veterynarnyj-instytut-czuckerky-konservy-ta-znameniti-lyudy>*